

Kansalliskirjasto: Finnan tutkijasali

Käytettävyystestiraportti

Päivi Vartiainen, Heidi Sahlberg

3.9.2020

Digitalist

Sisälllys

1. Johdanto
2. Testilöydökset
3. Johtopäätökset
4. Liitteet

THERE WILL BE
STORIES

1. Johdanto

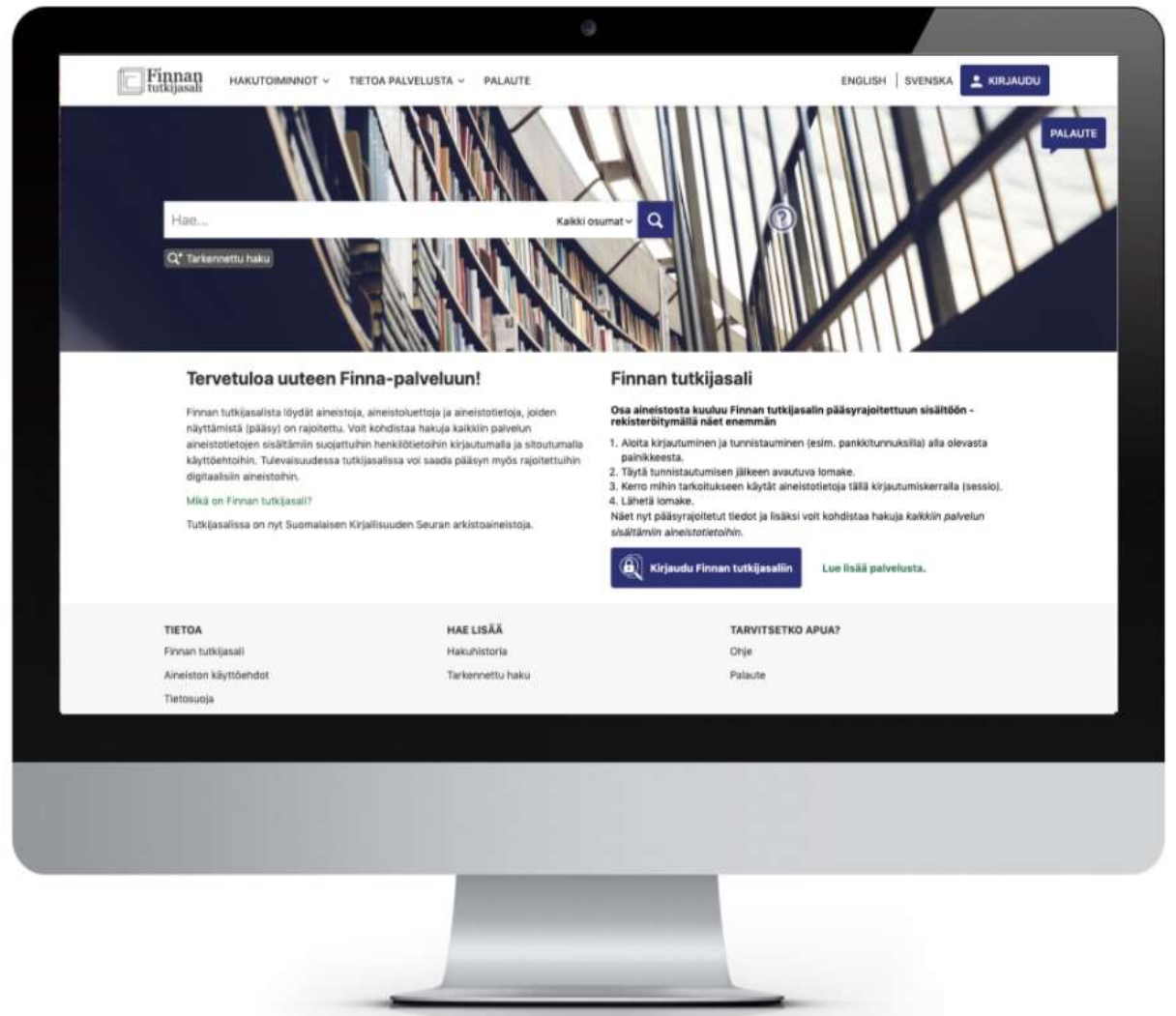

Finnan tutkijasalin käytettävyytesti

- Finnan tutkijasalin uudelle, kehitteillä olevalle versiolle järjestettiin käytettävyytestit 16.–17.6.2020 Digitalist Groupin toimesta.
- Testeihin osallistui yhteensä 5 palvelun kohderyhmän käyttäjää.
- Käytettävyytestit järjestettiin etänä videoneuvottelun kautta. Osallistuja käytti palvelun verkossa olevaa prototyyppiä oman koneen selaimellaan niin, että näyttökuva jaettiin videoneuvotteluun.
- Testien tavoitteena oli selvittää Finnan tutkijasali -palvelun ymmärrettävyyttä, testata käytön sulavuutta, kirjautumisen arvon ymmärtämistä sekä oman tilin käytön ymmärrettävyyttä.

Testattu palvelu

- Testattu palvelu oli Finnan tutkijasalin kehitteillä oleva prototyyppi. Prototyyppi ei vielä vastannut täysin tulevaa palvelua.
- Testatussa versiossa palvelusta ei löytynyt vielä kovin paljon aineistotietoa, mikä vaikutti aineistojen löytyvyyteen.
 - Lisäksi avoimen ja kirjautuneen puolen aineistot erosivat osin toisistaan avointen metatietojen osalta. Näin ei kuitenkaan tule olemaan valmiissa palvelussa.
- Käyttäjät eivät kirjautuneet palveluun omilla tunnuksillaan vaan saivat käyttöönsä Suomi.fi-testitunnukset.

Testiin osallistuneet

- Online-käytettävyystesteihin osallistui yhteensä 5 käyttäjää.
 - Kaikki olivat aiemmin etsineet tietoa joistakin haku-/arkistopalveluista (mm. Helka, Kansalliskirjasto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, VAKKA, Elektra); 3 käytti Finna.fi-palvelua ahkerasti, 2 vähemmän tai ei ollenkaan.
 - 3 tutki arkistoja työn puolesta (väitöskirjaa tai muuta tutkimusta varten) ja 2 muista syistä (mm. sukututkimusta varten).
- Sähköisten palveluiden etuna nähtiin erityisesti se, ettei arkistoihin tarvinnut matkustaa paikan päälle. Muutama käyttäjä kuitenkin suosi arkistoihin paikan päälle menemistä ja fyysisten kirjojen yms. selailua; niissä on oma tunnelmansa ja tapaa muita saman mielisiä ihmisiä.
 - Kaikki käyttivät arkistopalveluita pääasiassa tietokoneella. Muutama oli satunnaisesti käyttänyt niitä myös kännykällä tilanteen niin vaatiessa.
- Lisätietoja testikäyttäjistä löytyy liitteestä A.

Testauskohteet

1) Tutkijasalin konseptin ymmärrettävyys loppukäyttäjälle:

- Palvelun tarjoama lisäarvo käyttäjälle (hyöty)
- Käyttöehtoihin sitoutumisen merkitys
- Informaatio ja ohjeet kontekstissaan (käsitteet, pääsyoikeudet jne.)

2) Tutkijasalin käytön sujuvuus:

- Aineiston löytäminen avointen metatietojen perusteella
- Tarjottu informaatio avoimella puolella
- Finnan tutkijasalin käyttäjäksi rekisteröityminen ja käyttöehtoihin sitoutuminen
- Sessiokohtainen käyttötarkoitus
- Tarjottu informaatio rekisteröityneenä
- Oma tili ja käyttötarkoituksen uudelleentarkastelu
- Session lopettaminen

Testien kulku

- Käytettävyystestit tehtiin etänä Google Meets -videoneuvottelupalvelun kautta. Testikäyttäjät osallistuivat käytettävyystestiin kotoaan tai työpaikaltaan.
- Käyttäjät käyttivät Finnan tutkijasalin prototyyppiä omalla tietokoneellaan (pöytäkone tai kannettava) ja jakoivat ruutuaan nähtäväksi testin vetäjille.
- Testien kesto oli noin 90 minuuttia, jonka aikana käyttäjiä haastateltiin heidän taustastaan ja aiemmasta arkistojen käytöstä, tehtiin testitehtäviä Finnan tutkijasali -palvelun prototyypillä ja pyydettiin siitä palautetta.
 - Testin tarkempi kulku on kuvailtu liitteessä B.
- Lopuksi käytiin vielä läpi tarkoitukseen mukailtu SUS-kysely, jossa käyttäjä arvioi palvelun käytettävyyteen ja ymmärrettävyyteen liittyviä väittämiä.
 - SUS-kyselyn väittämät löytyvät liitteestä C.

2. Testilöydökset

Löydösten lukeminen

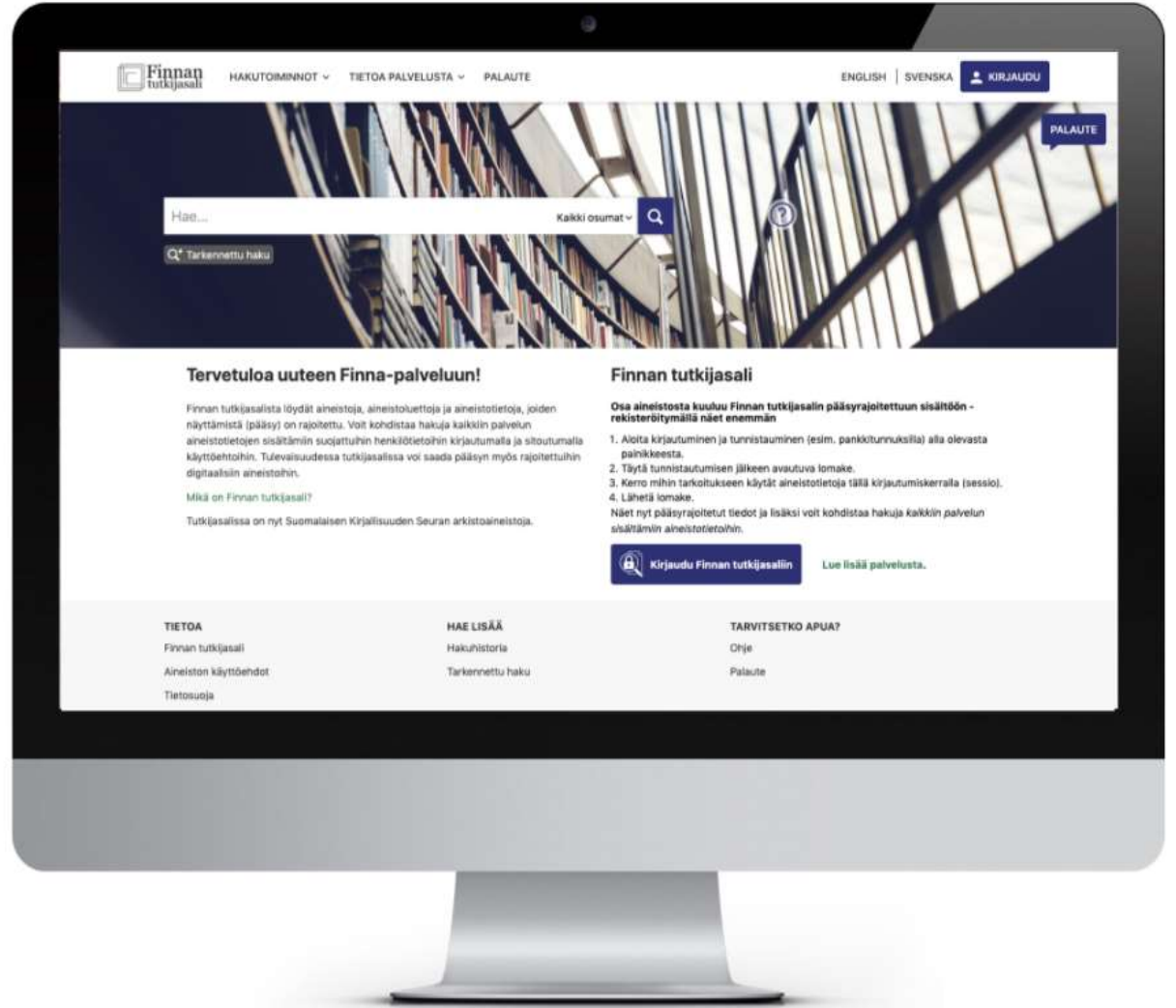
- **KRIITTINEN LÖYDÖS:** Löydöksellä on suuri vaikutus käyttäjäkokemukseen: se estää tai huomattavasti hidastaa keskeisten toimintojen tekemistä. Pakollinen korjattava.
- **MERKITTÄVÄ LÖYDÖS:** Heikentää käyttäjäkokemusta huomattavasti: se hankaloittaa käyttäjän tekemistä tai selkeästi hämmentää käyttäjää. Tulisi korjata.
- **HÄIRITSEVÄ LÖYDÖS:** Saattaa vaikuttaa käyttäjäkokemukseen: käyttäjä voi kohdata ongelman, mutta pääsee siitä helposti eteenpäin. Korjaamista olisi hyvä harkita.
- **POSITIIVINEN LÖYDÖS:** Tukee palvelun helppokäyttöisyyttä. Asia, jota ei tulisi muuttaa ilman painavaa syytä.

2.1 Päälöydökset

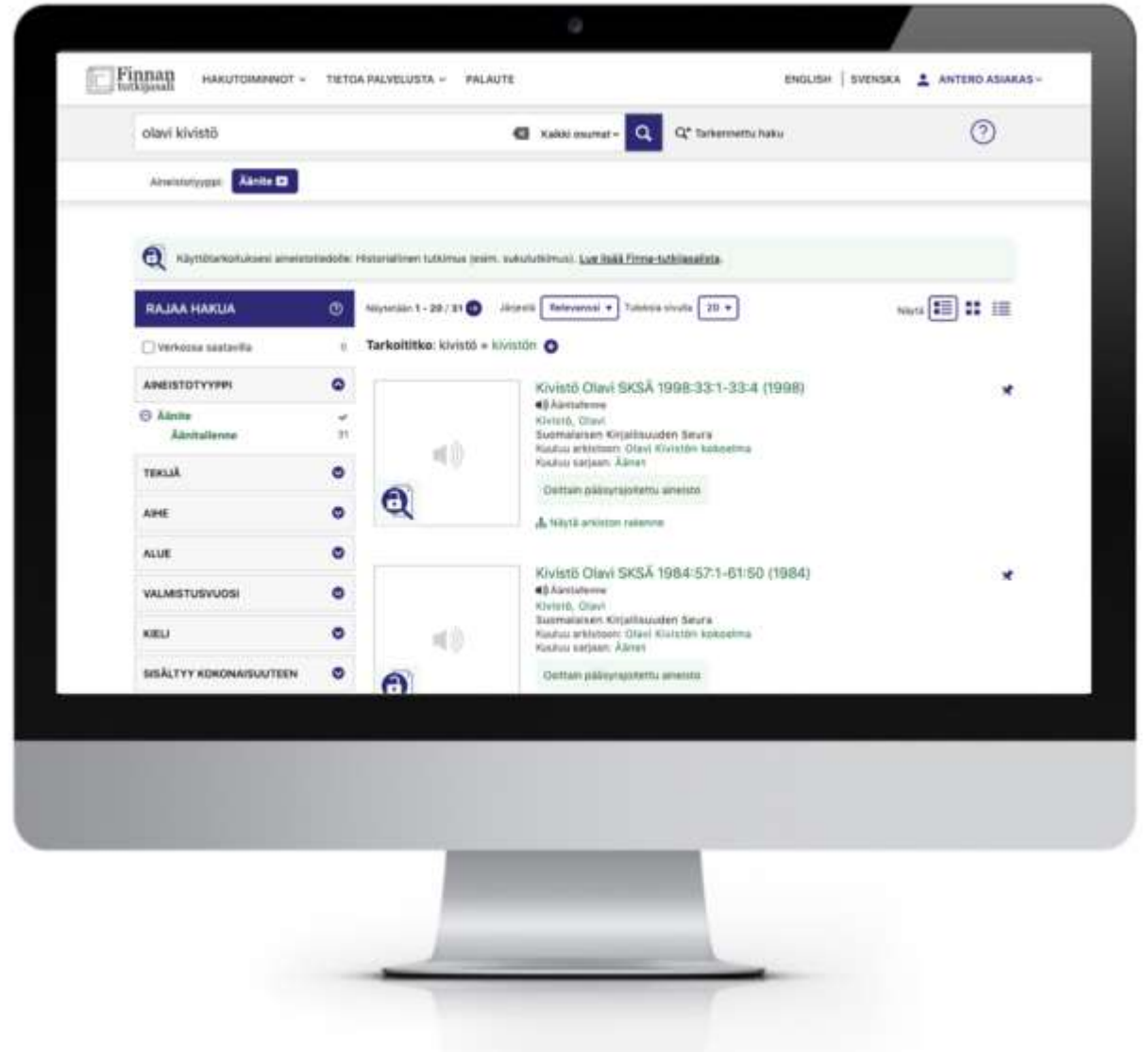
Päälöydökset (1/2)

- Pääsääntöisesti testikäyttäjät pitivät Finnan tutkijasalista ja osasivat käyttää sitä melko sujuvasti ilman apua.
- Aluksi käyttäjille oli epäselvää, mikä tutkijasali oikeastaan on, eikä esittelytekstin lukeminen yleensä auttanut. Kaikille käyttäjille tutkijasalin merkitys ei selkeytynyt koko testin aikana.
- Moni käyttäjästä kirjautui aikaisessa vaiheessa käyttöä. Tällöin heille ei muodostunut selkeää käsitystä siitä, että kirjautuminen tuo lisää metatietoja näkyviin.

Päälöydökset (2/2)

- Moni käyttäjä luuli pääsevänsä aineistoon käsiksi itse palvelussa. Aineiston sivulta ei käynyt tarpeeksi hyvin ilmi, mistä aineiston konkreettisesti saa.
- Palvelun peruskäyttö, esim. aineistojen hakeminen ja niiden tarkastelu, sujui kaikilta käyttäjiltä ilman suurempia ongelmia.
- Palvelu koettiin samankaltaiseksi kuin muutkin vastaavat palvelut ja sitä myöten suhteellisen helppokäyttöiseksi.
- Monipuoliset rajaukset ja tarkennettu haku keräsivät käyttäjiltä kiitosta.

2.2 Etusivu ja haku

Palvelun etusivu (1/2)

Merkittävät löydökset:

- Palvelun nimi ei tullut tarpeeksi hyvin esille etusivulla. Etusivulla näkyvät tekstit ”Tervetuloa uuteen Finna-palveluun” ja ”Finnan tutkijasali” vaikuttavat viittaavan kahteen erilliseen palveluun.
- Kaksi kirjautumiskohtaa (”Kirjaudu” ja ”Kirjaudu Finnan tutkijasaliin”) sekoittivat tilannetta entisestään.
- Eroa nykyiseen Finna-palveluun ei myöskään ymmärretty. Osa oletti palvelun olevan uusi versio nykyisestä Finna.fistä.

The screenshot shows the homepage of the Finna service. At the top, there is a navigation bar with the Finna logo, menu items for 'HAKUOINNOT', 'TIETOA PALVELUSTA', and 'PALAUTE', and language options for 'ENGLISH' and 'SVENSKA'. A 'KIRJAUDU' button is visible in the top right corner. Below the navigation bar is a large banner image of a library interior. A search bar is positioned in the center of the banner, with the text 'Hae...' and a search icon. Below the search bar, there is a button labeled 'Tarkennettu haku'. The main content area is divided into two columns. The left column features a heading 'Tervetuloa uuteen Finna-palveluun!' followed by a paragraph of text and a button 'Kirjaudu Finnan tutkijasaliin'. The right column features a heading 'Finnan tutkijasali' followed by a paragraph of text and a button 'Lue lisää palvelusta'. At the bottom of the page, there is a footer with three columns of links: 'TIETOA' (including 'Finnan tutkijasali', 'Aineiston käyttöehdot', 'Tietosuja', 'Saavutettavuusveloite', and 'Tietoa Finnaista'), 'HAE LISÄÄ' (including 'Hakuhistoria' and 'Tarkennettu haku'), and 'TARVITSETKO APUA?' (including 'Ohje' and 'Palaute'). The footer also contains the logos for 'FINNA' and 'vufind'.

Palvelun etusivu (2/2)

Häiritsevät löydökset:

- Palvelussa oli yhä näkyvissä kirjautumiskehotuksia vaikka käyttäjä oli kirjautunut.
- Useammalle käyttäjälle ei ollut selvää, että logosta pääsee takaisin etusivulle, vaan he käyttivät selaimen takaisinpainiketta.
- Yhtä käyttäjää hämmensi ylävalikon kohdat Hakutoiminnot, Tietoa palvelusta ja Palaute, ja hänestä tuntui, etteivät Hakutoiminnot ja Tietoa palvelusta ole samantasoisia toimintoja.

Positiiviset löydökset:

- Haku, tarkennettu haku ja kirjautuminen löytyivät helposti.

The screenshot shows the Finna researcher login page. The header includes navigation links for 'HAKUTOIMINNOT', 'TIETOA PALVELUSTA', and 'PALAUTE'. A search bar is located below the header with a 'Hae...' placeholder and a 'Tarkennettu haku' button. The main content area is divided into two columns. The left column, titled 'Tervetuloa uuteen Finna-palveluun!', contains a welcome message and a link to 'Mikä on Finnan tutkijasali?'. The right column, titled 'Finnan tutkijasali', contains a list of steps for logging in and a 'Kirjaudu Finnan tutkijasaliin' button. At the bottom, there are three columns of links: 'TIETOA', 'HAE LISÄÄ', and 'TARVITSETKO APUA?'. The footer includes the Finna logo and the vufind logo.

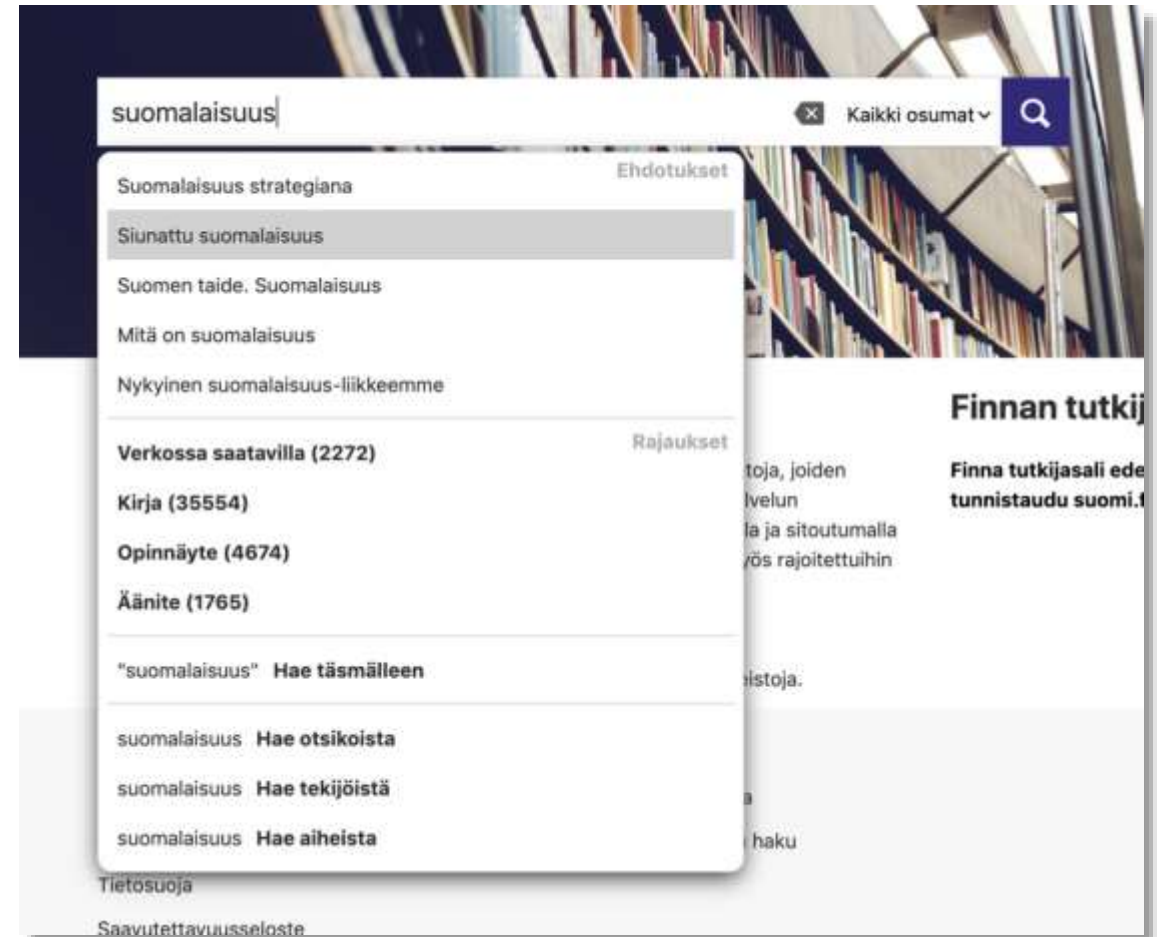
Haku

Hakua tehdessä moni käyttäjä käytti hyväkseen avautuvaa ehdotusvalikkoa ja valitsi sieltä rajoituksia.

Testin aikana aineistoa oli huonosti saatavilla, mikä hankaloitti käyttöä käyttäjien etsiessä omilla hakusanoillaan. Lisäksi prototyypissä näkyi ennakoivassa haussa sellaistaakin aineisto, jota ei kuitenkaan testatussa ympäristössä löytynyt, mikä osaltaan hämmensi käyttäjiä.

Positiiviset löydökset:

- Haku tuntui suoraviivaiselta ja helpolta, hakupalvelulle tyypilliseltä haulta.

Tarkennettu haku

Kaksi käyttäjää viidestä lähti jo melko alkuvaiheessa kokeilemaan tarkennettua hakua.

Häiritsevät löydökset:

- Muutama käyttäjä päätyi tarkennettuun hakuun, koska eivät löytäneet muuta tapaa tehdä uutta, puhdasta hakua.
- Ylänavigaation Hakutoiminnot-valikko ohjasi vahvasti käyttämään tarkennettua hakua, vaikka rajoituksia ei sinänsä aikonutkaan käyttää.

Positiiviset löydökset:

- Tarkennetussa haussa ei ilmennyt ongelmia.
- Tarkennettua hakua pidettiin hyvänä lisänä palveluun ja sitä pidettiin yleisesti selkeänä.
- Tarkennetun haun laajat rajausvaihtoehdot, mm. kielten ja aineistotyyppien osalta, ilahduttivat monia.

 Tarkennettu haku

Hakuehdot

Hakuryhmä

Hae:

Hakusanolla...

Hakusanolla...

[Lisää hakukenttä](#)

[Lisää hakuryhmä](#)

Rajaukset

Kieli:

Etsi

suomi

englantia

ruotsi

venäjä

saksa

ranska

latina

Tyhjennä rajaukset

 Voit valita useamman vaihtoehdon kerralla.

Aineistotyyppi:

Etsi

videocompilation

videofeature

videoshort

arkisto/kokoelma

arkisto

kokoelma

muu aineistokokonaisuus

Tyhjennä rajaukset

Valmistusvuosi:

-

 Tekstikenttään voit määrittää myös ajanlaskun alkua varhaisempia vuosia

Tuloksia sivulla

[Hae](#)

Karttahaiku

Positiiviset löydökset:

- Karttahaiku keräsi kiitosta, vaikkei sitä testin aikana tarvittukaan.

Häiritsevät löydökset:

- Yksi käyttäjä kokeili karttahaikua. Haun rajaaminen kartalta ainoastaan ympyrän avulla tuntui hieman hankalalta. Joissakin tapauksissa voisi olla helpompi rajata aluetta esim. hakuna maakunnittain.
- Huomioon tulisi ottaa myös historialliset aluerajaukset kuten esim. luovutettu Karjala ja Petsamo.

Maantieteellinen alue

Hakutulokset

Häiritsevät löydökset:

- Taaksepäin peruuttaessa hakutulostoista hävisi välillä hakusana, jolla haku oli tehty. Tällöin ei ollut selvää, milloin oli oikean hakutulostan kohdalla. Tämä ongelma saattoi johtua osin prototeknisistä syistä. Kuitenkin on hyvä varmistaa, että hakutuloksien kohdalla on aina selvää, mihin hakusanaan ne liittyvät.

Positiiviset löydökset:

- Lähes kaikki käyttivät hakuja tehdessään rajauksia jollain tavalla. Ne tuntuivat käyttäjistä laajoilta, hyviltä ja helppokäyttöisiltä.

The screenshot shows a search results page for the query "suomalaisuus". The search bar at the top contains "suomalaisuus" and "Tarkennettu haku". The results are displayed in a list format, with filters on the left and search controls at the top.

RAJAA HAKUA (0) Näytetään 1 - 20 / 75 Järjestä Relevanssi Tuloksia sivulla 20

Verkossa saatavilla 0

AINEISTOTYYPPI ▼

TEKIJÄ ▼

AIHE ▼

ALUE ▼

VALMISTUSVUOSI ▼

KIELI ▼

SISÄLTYY KOKONAISUUTEEN ▼

ORGANISAATIO ▼

UUTTA FINNASSA ▼

Pohjanmaan Suomalaiset ry:n arkisto (1919-1944) ✕
Arkisto
Pohjanmaan Suomalaiset ry
Vaasa
Arkistonmuodostaja: Pohjanmaan Suomalaiset ry
Näytä arkiston rakenne

Vaasan suomalainen klubi ry:n arkisto (1914-2017) ✕
Arkisto
Vaasan suomalainen klubi ry
Vaasa
Arkistonmuodostaja: Vaasan suomalainen klubi ry
Näytä arkiston rakenne

Suomalaisen ja Palosaaren kaksikielisen kansanlastentarhan kassakirja (1928-1930) ✕
Teksti
Vaasa
Kuuluu arkistoon: Vaasan Kansanopistoyhdistys ry:n arkisto

Haun rajaus

Merkittävät löydökset:

- Usealla käyttäjällä edellisessä haussa valitut hakurajaukset (esim. Aineistotyyppi-rajaus) jäivät päälle uutta hakuja tehdessä, käyttäjän huomaamatta. Osa teki muutaman epäonnistuneen haun ja huomasi vasta sitten, että edelliset rajaukset olivat vielä päällä. Kaikki eivät huomanneet ollenkaan päällä olevia rajauksia ja ihmettelivät, miksi haku antoi eri tuloksen kuin aiemmin.
- Jotkut eivät huomanneet hakukentän alla olevia päällä olevia ”rajaustägejä”. Rajaukset eivät näy rajauslistassa tarpeeksi selkeästi: ne eivät näy lainkaan, mikäli rajausosion sulkee (avautuvat valikot, esim. Aineistotyyppi, Tekijä jne.). Aina ei myöskään ole selvää, että otsikkotasokin on valittuna, jos alatasen valinnan poistaa.
- Huomioitavaa kuitenkin on, että prototyypistä puuttui kokonaan suunniteltu ”Poista rajaukset” -painike, joka olisi saattanut helpottaa käyttöä ja poistaa tämän ongelman.

Käytännöksi aineistotyyppi: Historiallinen tutkimus (esim. sukututkimus). Lue lisää Finna-tutkijaksi.

RAJAA HAKUA

Näytetään 1 - 20 / 31 | Jäseniä | Itämeren | Tulosta sivulla | 20 | Näytä

Verkoissa saatavilla

AINEISTOTYYPPI

Äänite ✓
Äänitallenne 31

TEKIJÄ

AIHE

ALUE

VALMISTUSVUOSI

KIELI

SISÄLTYY KOKONAISUUTTEN

ORGANISAATIO

UUTTA FINNASSA

Tarkoititko: kivistö » kivistön

Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)
Äänitallenne
Kivistö, Olavi / Suomalaisen Kirjallisuuden Seura / Kuvaukset arkistoon: Olavi Kivistön kokoelma / Kuvaukset sarjaan: Äänit
Ostamispöytäkirja
Näytä arkiston sivulle

Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)
Äänitallenne
Kivistö, Olavi / Suomalaisen Kirjallisuuden Seura / Kuvaukset arkistoon: Olavi Kivistön kokoelma / Kuvaukset sarjaan: Äänit
Ostamispöytäkirja
Näytä arkiston sivulle

Kivistö Olavi SKSÄ 1995:142:1-146:1 (1995)
Äänitallenne
Kivistö, Olavi / Suomalaisen Kirjallisuuden Seura / Kuvaukset arkistoon: Olavi Kivistön kokoelma / Kuvaukset sarjaan: Äänit
Ostamispöytäkirja
Näytä arkiston sivulle

Pääsyräjoitettu aineisto hakutuloksissa

Merkittävät löydökset:

- Kaikki käyttäjät yrittivät jossain vaiheessa hakutuloslistassa klikata lukkoikonia saadakseen lisätietoa pääsyräjoitteesta.
- Osa käyttäjistä oletti, että kiinni oleva lukkoikoni hakutulossivulla tarkoittaa sitä, ettei aineistoa pääse ollenkaan tarkastelemaan kirjautumatta. Kiinni oleva lukko ikonissa loi vahvasti mielikuvan, että tästä eteenpäin ei pääse.

”Jos on lukko auki, niin siihen pääsee kaikki. Vai onko niin, että ylipäätään se, että on lukko näkyvässä, vaikka se on auki, että se aineisto on rajoitettu?” – Nainen, 64v.

Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)

🔊 Äänitallenne

Kivistö, Olavi

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Kuuluu arkistoon: Olavi Kivistön kokoelma

Kuuluu sarjaan: Äänet

Osittain pääsyräjoitettu aineisto

🏠 Näytä arkiston rakenne

Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)

🔊 Äänitallenne

Kivistö, Olavi

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Kuuluu arkistoon: Olavi Kivistön kokoelma

Kuuluu sarjaan: Äänet

Osittain pääsyräjoitettu aineisto

🏠 Näytä arkiston rakenne

2.3 Aineistosivut

Aineistosivu (1/2)

Merkittävät löydökset:

- Pelkät metatiedot sellaisenaan eivät kiinnostaneet käyttäjiä kovin paljon, vaan **kaikki käyttäjät olettivat, että aineistoon pääsisi käsiksi**. Kaikki etsivät pitkään, mistä itse aineiston saisi avattua. Aineistoa yritettiin avata mm. Äänitalenne-ikonista sekä arkistorakenteen linkistä. Olisi hyvä selventää, mikäli aineistoa ei ole saatavilla digitaalisesti.
- Metatiedot tuntuivat turhan tarkoilta tavallisille käyttäjille (ei-tutkijoille): heillä oli vaikeuksia erottaa itselleen olennaisia asioita kaiken tiedon keskeltä. Tavallista käyttäjää kiinnostavat asiat (esim. Saatavuustiedot) eivät tuntuneet näkyvän tarpeeksi selkeästi.

The screenshot displays the digital archive interface for the item 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)'. At the top, there are navigation links: 'Lisää suosikkeihin', 'Vitetiedot', 'Tulosta', and 'QII-koodi'. Below these, the item title is shown. A 'Finna-arvio' section contains five stars and '(0)'. A 'TÄMÄN AINEISTON TARJOAA' box identifies the provider as 'NKR-projekti' with a 'Ota yhteyttä' button. The main content area includes a 'Kirjaudu Finnan tutkijaksiin' button and a 'Lue lisää palvelusta.' link. A list of instructions for using the archive is provided. Below this, a table of metadata is shown, including 'Aineistotyyppi' (Äänitalenne), 'Laaajuus' (Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22500 Tuntia), 'Kuuuu arkistoon' (Olavi Kivistön kokoelma), 'Kuuuu sarjaan' (Äänit), 'Ajallinen kattavuus' (29.10.1998-29.10.1998), 'Tunniste' (1 (Unit ID):järjestysnumero), 'Tunniste' (2326074982 (Yksilöivä tunniste)), 'Tunniste' (SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)), 'Tunniste' (A1588754826PcVnF (Unit ID):Mikakoodi)), 'Käyttörajoitustieto' (Aineiston metatiedon esittäminen on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta), and 'Luovuttaja' (Kivistö, Olavi). At the bottom, an 'Arkistorakenne' section shows a hierarchical tree of the collection, including 'Olavi Kivistön kokoelma (1967-2005)', 'Äänit (1967-2005)', and 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)' with its sub-items like 'Pauli Kallan haastattelu 16.2.1997, Ulava, nauhoittajan kot. (1997)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1996:87:1-90:1 (1996)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1990:132:1-137:1 (1990)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1995:142:1-146:1 (1995)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1984:442:1-450:17 (1984)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1985:196:1-210:1 (1985)', and 'Tekstit (1967-2005)'.

Aineistosivu (2/2)

Häiritsevät löydökset:

- Yksi käyttäjä mietti jossain yhteydessä, tarkoittaako laajuus aineistojen määrää vai materiaalin sivumäärää. Tämän pystyi lopulta päättelemään, mutta terminä ”laajuus” ei aina ole yksiselitteinen, jos sitä ei ole tarkennettu metatiedossa (kuten kuvassa esitetystä tapauksessa on tarkennettu määre ”tuntia”.)

Positiiviset löydökset:

- Pääosin aineiston metatiedot ymmärrettiin kuitenkin hyvin.

The screenshot shows a digital archive page for 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)'. The page includes a header with navigation options like 'Lisää suosikkeihin', 'Vitetiedot', 'Tulosta', and 'QII-koodi'. Below the header, there's a 'Finna-arvio' section with a star rating. The main content area features a 'TÄMÄN AINEISTON TARJOAJA' box with 'NKR-projekti' and an 'Ota yhteyttä' button. The main title is 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)'. Below the title, there's a text block explaining that the material belongs to the Finnish research database and is registered. It lists four steps: 1. Start the registration and identification (e.g., with a PIN code), 2. Fill in the identification form, 3. Report the identification to the database, 4. Send the form. There's a 'Kirjaudu Finnan tutkijaksiin' button and a 'Lue lisää palvelusta.' link. Below this, there's a table of metadata for the audio recording, including 'Aineistotyyppi' (Äänitallenne), 'Laajuus' (Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22000 Tuntia), 'Kuuuuu arkistoon' (Olavi Kivistön kokoelma), 'Kuuuuu sarjaan' (Äänit), 'Ajallinen kattavuus' (29.10.1998-29.10.1998), 'Tunniste' (1 (Unit ID: järjestysnumero)), 'Tunniste' (2326074982 (Yksilöivä tunniste)), 'Tunniste' (SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)), 'Tunniste' (A1588754826PcVnF (Unit ID: Mikrokoodi)), 'Käyttörajoitustieto' (Aineiston metatiedon esittäminen on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta), and 'Luovuttaja' (Kivistö, Olavi). At the bottom, there's an 'Arkistorakenne' section showing a hierarchical tree of the collection, including 'Olavi Kivistön kokoelma (1967-2005)', 'Äänit (1967-2005)', and 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)' with its sub-items like 'Pauli Kallan haastattelu 16.2.1997, Ulava, nauhoittajan kot. (1997)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1996:87:1-90:1 (1996)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1990:132:1-137:1 (1990)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1995:142:1-146:1 (1995)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1984:442:1-450:67 (1984)', 'Kivistö Olavi SKSÄ 1985:196:1-210:1 (1985)', and 'Tekstit (1967-2005)'.

Pääsyr rajoitettu aineisto

Häiritsevät löydökset:

- Pääsyr rajoitetta ei täysin ymmärretty, eikä käyttörajoitustieto-kohtaa usein aluksi huomattu. Rajoitus olisi hyvä selkeyttää mm. siksi, että käyttäjä ymmärtäisi paremmin, mitä materiaalia saa jakaa eteenpäin ja mitä ei.
- Yksi käyttäjä toivoi lisätietoja pääsyr rajoituksista (esim. linkin taakse), jotta aiheesta voisi tarvittaessa lukea lisää.
- Niille käyttäjille, joille arkistojen käyttö on arkipäivää, oli selkeää, että pääsyr rajoitteita on. He olivat tottuneita siihen, että arkistoon pitää olla yhteydessä. Muille se ei ollut täysin selvää.
- Käyttötarkoitusbanneri katoaa vierittäessä alaspäin, ja rajoitetun ja avoimen aineiston ero unohtuu herkästi.

The screenshot shows the Finna search results page for 'Olavi Kivistö'. The search bar contains 'olavi kivistö' and the results are filtered by 'Äänite'. The main result is 'Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)', described as 'Ullavan muistitietoa kansalaissodasta, talvisodasta ja ensimmäisestä radiosta'. The page includes a 'Finna-arvio' (5 stars), a 'TÄMÄN AINEISTON TARJOAA' button, and a 'Ota yhteyttä' button. A 'Käyttötarkoituksesi' banner is visible at the top, stating: 'Käyttötarkoituksesi aineistotiedolle: Historiallinen tutkimus (esim. sukututkimus). Lue lisää Finna-tutkijalaisista.'

Aineistotyyppi	Äänitalenne
Laajuus	Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22500 Tuntia
Kuuluu arkistoon	Olavi Kivistön kokoelma
Kuuluu sarjaan	Äänet
Ajallinen kattavuus	29.10.1998-29.10.1998
Tunniste	1 (Unit ID:Järjestysnumero)
Tunniste	2326074982 (Yksilöivä tunniste)
Tunniste	SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)
Tunniste	A1588754826PcvNf (Unit ID:Vliviakoodi)
Käyttörajoitustieto	Aineiston metatiedon esittämistä on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta.
Luovuttaja	Kivistö, Olavi

”Olen tottunut siihen, että kuvamateriaalin liittyy mitä ihmeellisimpiä rajoitteita. Voi olla montakin erisyyttä. Katsoisin [arkiston] yhteystiedot jostain; ei olisi minulle suuri probleema.” – Mies, 45v.

Arkistorakenne

Positiiviset löydökset:

- Melkein kaikki käyttäjät huomasivat jossain vaiheessa aineistosivun alla oleva Arkistorakenne-välilehden.
- Arkistorakenteen puumuotoinen rakenne oli selkeä ja helppokäyttöinen.

Häiritsevät löydökset:

- Arkistorakenne ja muut välilehdet jäivät usein ruudun ulkopuolelle, jolloin niiden olemassa olo unohtui.
- Osa selasi aineistoa palaamalla aina hakutulostilaan, jolloin koko arkiston sisältämä aineisto jäi epäselväksi.
- Arkistorakenteessa ei näy mitenkään sitä, mikä aineisto on pääsyrajoitteista.

Aineistotyyppi	Äänitallenne
Laajuus	Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22500 Tuntia
Kuuluu arkistoon	Olavi Kivistön kokoelma
Kuuluu sarjaan	Äänet
Ajallinen kattavuus	29.10.1998-29.10.1998
Tunniste	1 (Unit ID:Järjestysnumero)
Tunniste	2326074982 (Yksilöivä tunniste)
Tunniste	SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)
Tunniste	A1588754826PcvNf (Unit ID:Viivakoodi)
Käyttörajoitustieto	Aineiston metatiedon esittämistä on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta.
Luovuttaja	Kivistö, Olavi

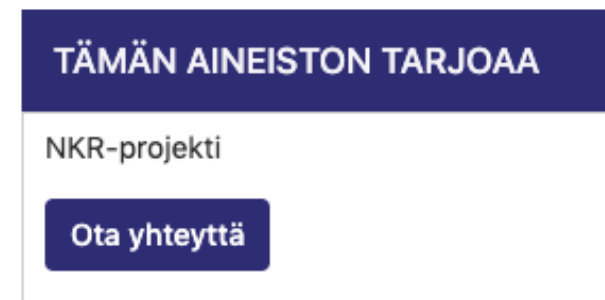
The screenshot shows a search results page for 'Arkistorakenne'. The page title is 'Arkistorakenne' with a '</>' icon on the right. The main content is a tree view of search results:

- ▼ Olavi Kivistön kokoelma (1967-2005)
 - ▼ Äänet (1967-2005)
 - ▼ **Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)**
 - Pauli Katlian haastattelu 16.2.1997. Ullava, nauhoittajan koti. (1997)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1996:87:1-90:1 (1996)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1990:132:1-137:1 (1990)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1995:142:1-146:1 (1995)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1984:442:1-450:67 (1984)
 - ▶ Kivistö Olavi SKSÄ 1985:196:1-210:1 (1985)
 - ▶ Tekstit (1967-2005)

Aineiston saatavuus

Häiritsevät löydökset:

- “Tämän aineiston tarjoaa” -osio ymmärrettiin, mutta sitä ei usein heti huomattu. Osio ei tarjonnut käyttäjälle tarpeeksi informaatiota aineiston saatavuudesta. (Tämä johtui osin prototyypistä, jossa jokaisen aineiston tarjoajan kohdalla luki NKR-projekti, mikä ei sanonut käyttäjille mitään.)
- Moni käyttäjä etsi vastaavaa tietoa aineiston saatavuudesta metatietolistasta, eikä huomannut etsiä sitä sivun oikeasta laidasta.

“Jos tämmönen vaiva on nähty, että olen tätä kautta mennyt Paavo Katilan haastatteluun, niin pitäisi se voida kuunnella täällä. Menisin mieluummin SKS:n kautta, kun siellä pääsee kuuntelemaan suoraan!” – Mies, 72v.

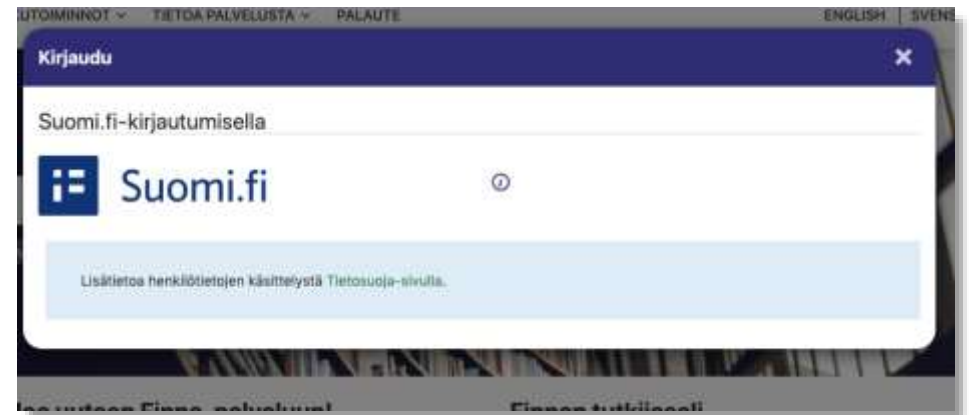
”Tässä voisi myös lukea että ‘Voit myös käydä paikassa X, jossa saat aineiston’.” – Nainen, 40v.

2.4 Kirjautuminen

Kirjautuminen

Positiiviset löydökset:

- Kirjautuminen palveluun tuntui käyttäjistä luontevalta. Oli lähinnä tottumiskysymys, kirjautuivatko käyttäjät palveluun heti vai vasta siinä vaiheessa, kun siihen ilmeni jokin tarve (esim. pääsyrajoitteiseen aineistoon pääseminen). Kolme käyttäjistä kirjautuivat heti testin aluksi.
- Suomi.fi-tunnistus tuntui luotettavalta ja helpolta tavalta kirjautua palveluun, koska erillisiä tunnuksia ei tarvittu. Yhdelle Suomi.fi ei ollut tuttu ja hän olisi katsonut lisätietoja i-kohdan takaa (mikä ei toiminut protossa).
- Käyttäjät lähtivät tyypillisesti kirjautumaan ylänavigaation Kirjautu-painikkeesta. Myös uloskirjautuminen löytyi helposti ja onnistui ongelmitta.
- Käyttäjät olettivat, että heidän tallentamansa haut ja suosikkilistaukset löytyvät palvelusta, kun he seuraavan kerran kirjautuvat.

Kirjautuneen puoli

Häiritsevät löydökset:

- Kirjautuneena pääsyrajoitteisen ja avoimen aineiston välinen ero hälveni, jolloin ei välttämättä muista kohdella metatietoja/aineistoja eri tavoin (esim. jakamisen yhteydessä). Muun muassa aineistoja selatessa pääsyrajoitteisten aineistojen yhteydessä oleva käyttötarkoitusta ilmaiseva banneri katoaa usein ruudulta sivua alaspäin vierittäessä, eikä arkistorakenteessa ole mitenkään ilmaistu pääsyrajoitettua aineistoa.
- Käyttöliittymässä (protossa) ei myöskään näy, mitkä metatiedot ovat pääsyrajoitteisia ja mitkä eivät. Koska käyttäjät lähtivät melko aikaisessa vaiheessa kirjautumaan – joko heti aluksi tai heti kun pääsyrajoitteinen aineisto tuli vastaan – heille ei muodostunut selkeää käsitystä siitä, että kirjautuminen vaikuttaa myös metatietoihin ja niiden näkyvyyteen. Oletus oli, että kirjautuminen tuo itse aineiston näkyviin, eikä metatietojen esiintuloa huomattu.

The screenshot shows a digital archive interface with the following elements:

- Navigation:** "Lisää suosikkeihin", "Vitetiedot", "Tulosta", "QR-koodi".
- Item Title:** "Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)".
- Description:** "Ulavan muistitietoa kansalaisodesta, talvisodasta ja ensimmäisestä radiosta."
- Metadata Table:**

Aineistotyyppi	Äänitallenne
Laajuus	Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22600 Tuntia
Kuuluu arkistoon	Olavi Kivistön kokoelma
Kuuluu sarjaan	Äänet
Ajallinen kattavuus	29.10.1998-29.10.1998
Tunniste	1 (Unit ID: Järjestysnumero)
Tunniste	2326074982 (Yksilövä tunniste)
Tunniste	SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)
Tunniste	A1588754826PcVNF (Unit ID: Viivakoodi)
Käyttörajoitustieto	Aineiston metatiedon esittämistä on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta.
Luovuttaja	Kivistö, Olavi
- Buttons:** "TÄMÄN AINEISTON TARJOAA", "NKR-projekti", "Ota yhteyttä".
- Arkistorakenne:**
 - Olavi Kivistön kokoelma (1967-2005)
 - Äänet (1967-2005)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)**
 - Pauli Katilian haastattelu 16.2.1997, Ullava, nauhoittajan koti. (1997)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1984:57:1-61:50 (1984)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1996:87:1-90:1 (1996)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1990:132:1-137:1 (1990)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1995:142:1-146:1 (1995)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1984:442:1-450:67 (1984)
 - Kivistö Olavi SKSÄ 1985:196:1-210:1 (1985)
 - Tekstit (1967-2005)

Käyttösitoumus

Positiiviset löydökset:

- Kaikki käyttäjät klikkasivat kirjautumisen jälkeen tottuneesti käyttösitoumuksen läpi ja valitsivat itselleen sopivan käyttötarkoituksen.
- Jos jokin kohta unohtui täyttää, käyttöliittymä ohjasi hyvin täyttämään senkin.

Häiritsevät löydökset:

- Muutama koki ärsyttäväksi sen, että lomakkeen joutuu täyttämään joka kerta kirjautuessa.
- Muutama käyttäjä ihmetteli, miksi käyttösitoumuksessa pitää varmistaa olevansa yli 15-vuotias – mistä juuri tämä ikäraja tulee?
- Huomioitavaa on, että prototyypistä puuttui ensimmäisellä kirjautumiskerralla näkyvä teksti käyttöehdoista. Testissä näkyi ensimmäistä kertaa kirjautuessa palaavan käyttäjän näkymä.

TIETOA PALVELUSTA ▼ PALAUTE ENGLISH

Käyttösitoumus Finnan tutkijasalin sisältöihin

* Käyttötarkoituksesi aineistotiedolle:

Valitse

Käyttäjä sitoutuu käyttämään aineistoja ilmoittamansa käyttötarkoituksen mukaisesti tällä kirjautumiskerralla. ?

Käyttäjätiedot

* Etunimi:
Antero

* Sukunimi:
Asiakas

* Sähköposti:
antero.asiakas@suomi.fi
(tiedot saatu suomi.fi-tunnistuspalvelusta)

Sitoudun metatiedon ja aineiston käyttöehtoihin

Olen yli 15-vuotias

Antamasi tiedot rekisteröidään Finnan käyttäjärekisteriin ja tutkijasalin luvituspalveluun. Lue lisää tietosuojaselosteesta.

Lähetä

Käyttötarkoituksen valinta

Merkittävät löydökset:

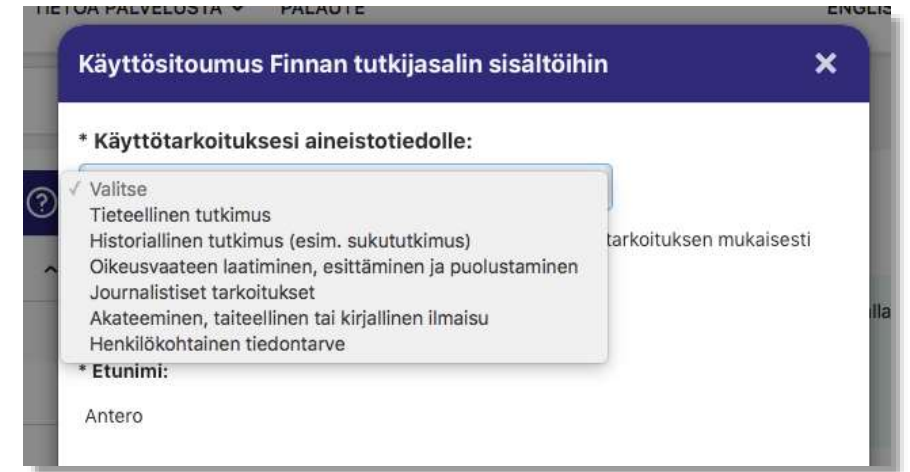
- Jotkut olettivat, että käyttötarkoitus vaikuttaa jotenkin palvelun käyttöön, esim. siihen, pääseekö tiettyihin aineistoihin käsiksi.

Häiritsevät löydökset:

- Käyttäjät eivät olleet varmoja siitä, mistä käyttötarkoitusta voisi muuttaa, ja että muuttaminen vaatii uloskirjautumista. Käyttäjät kommentoivat, että tuskin muuttaisivat käyttötarkoitustaan kesken session, vaikka hakisivat aineistoa eri tarkoitukseen.
- Yksi käyttäjä jäi pohtimaan eri käyttötarkoituksia tarkemmin. Häntä hieman häiritsti listan asioiden ilmaisu, mm. se, että ikään kuin historiallinen tutkimus ei olisi tieteellistä tutkimusta – miksei kohta voinut olla suoraan sukututkimus tms.

Positiiviset löydökset:

- Kaikki käyttäjät löysivät helposti omaa käyttötarkoitustaan vastaavan valinnan. Kaikki myös muistivat testin lopussa, minkä käyttötarkoituksen he olivat valinneet käytölleen.

“Koska olen tutkija, rastittaisin tieteellinen tutkimus, vaikka tekisin sukututkimusta - ei sitä kukaan tarkasta, se menee varmaan enemmän tilastointiin, joten en koe sitä niin tärkeänä.” – Mies, 45v.

2.5 Oma tili

Oma tili (1/2)

Merkittävät löydökset:

- Oman tilin katseleminen sai useamman käyttäjän eksymään palvelussa: hakuun palaaminen tai uuden haun aloittaminen tässä vaiheessa sai monet hämilleen.
- Vaikka hakukenttä on koko ajan näkyvillä, Oman tilin sivurakenne (vasemman reunan navigaatiopalkki) sai monet etsimään jotakin selkeää kohtaa palata varsinaiseen palveluun. Esim. etusivulle paluu palvelun logosta ei ollut kaikille selvä, vaan moni etsi jotakin selkeämpää linkkiä ”uuteen hakuun”.

The screenshot shows the 'Oma tili' (My account) page of the Finna researcher portal. The page is in Finnish and features a dark blue header with the 'Finna tutkijasali' logo and navigation links for 'HAKUTODINNOT', 'TIETOA PALVELUSTA', and 'PALAUTE'. A search bar is visible with the text 'Hae...' and a search icon. Below the search bar, there is a sidebar menu with the following items: 'Oma tili', 'Finna tutkijasali', 'Pääsyoikeudet', 'Käyttöehdot', 'Omat tiedot', 'Tallennetut haut', 'Suosikit', and 'Kirjaudu ulos'. The main content area is titled 'Finna tutkijasalin pääsyoikeudet' (Finna researcher account permissions) and contains a table with two columns: 'Käyttöoikeutesi' (Your permissions) and 'Tälle sessiolle ilmoittamaasi käyttötarkoitus' (Declared purpose for this session). The table contains one row with the following text: 'Finna tutkijasalin käyttäjänä voit kohdistaa hakuja palvelun sisältämiin aineistotietoihin, käyttöehtojen mukaisesti.' and 'Historiallinen tutkimus (esim. sukututkimus)'. At the bottom of the page, there are three columns of links: 'TIETOA' (Information) with links to 'Finnan tutkijasali', 'Aineiston käyttöehdot', 'Tietosuojaa', 'Saavutettavuusseloste', and 'Tietoa Finnasta'; 'HAE LISÄÄ' (Search more) with links to 'Hakuhistoria' and 'Tarkennettu haku'; and 'TARVITSETKO APUA?' (Need help?) with links to 'Ohje' and 'Palaute'. The footer contains the logos for 'FINNA' and 'vufind Search. Discover. Share'.

Oma tili (2/2)

Häiritsevät löydökset:

- Omien tietojen selaaminen oli monille käyttäjille hiukan haasteellista: termit ”Oma tili” ja ”Omat tiedot” saattoivat sekoittaa käyttäjiä.
- Käyttöoikeuksien löytyminen Finnan tutkijasali -osion alta hämmensi käyttäjiä. Se on koko palvelun nimi, mutta klikkaamalla siitä, päätyy pääsyoikeuksiin.
- Asioista käytetään myös hyvin samankaltaisia, mutta kuitenkin erilaisia termejä mm. käyttötarkoitus, käyttöoikeus, pääsyoikeus, pääsyojoitus.

Positiiviset löydökset:

- Tallennetut haut ja suosikit löytyivät hyvin.

The screenshot shows the Finna researcher account interface. At the top, there is a navigation bar with the Finna logo, 'HAKUTODINNOT', 'TIETOA PALVELUSTA', and 'PALAUTE'. On the right, there are language options 'ENGLISH | SVENSKA' and a user profile icon labeled 'ANTERO ASIAKAS'. Below the navigation bar is a search bar with the text 'Hae...' and a search button. To the right of the search bar, there are options for 'Kaikki osumat' and 'Tarkennettu haku'. The main content area is divided into two columns. The left column contains a menu with the following items: 'Oma tili', 'Finna tutkijasali', 'Pääsyoikeudet', 'Käyttöehdot', 'Omat tiedot', 'Tallennetut haut', 'Suosikit', and 'Kirjaudu ulos'. The right column is titled 'Finna tutkijasalin pääsyoikeudet' and contains a box with the text 'Käyttöoikeutesi' and 'Tälle sessiolle ilmoittama käyttötarkoitus'. Below the search bar, there are three columns of links: 'TIETOA' (Finna tutkijasali, Aineiston käyttöehdot, Tietoa, Saavutettavuusohje, Tietoa Finnasta), 'HAE LISÄÄ' (Hakuhistoria, Tarkennettu haku), and 'TARVITSETKO APUA?' (Ohje, Palaute). At the bottom, there are logos for 'FINNA' and 'vufind Search. Discover. Share.'

Hakuhistoria

Häiritsevät löydökset:

- Käyttäjille oli epäselvää, mitä ”Viimeisimmät haut” tarkoittavat hakunhistorian tyhjennyksen yhteydessä; epäselvää oli, kuinka kauan lista säilyy.
- Käyttäjille oli myös epäselvää, miksi hakuja pitää erikseen tallentaa, kun haut kuitenkin näyttäisivät tallentuvan ”Viimeisimmät haut” -listaukseen.

Positiiviset löydökset:

- Käyttäjät eivät olettaneet, että heidän hakunsa tallentuisivat, mutta kun asia selvisi, he pitivät sitä hyvänä toimintona.

Oma tili ?

Finna tutkijasali

Omat tiedot

Tallennetut haut

Suosikit

Kirjautuu ulos

Tallennetut haut

Aika	Haku	Rajaukset	Tulokset	Poista
1.7.2020 10:38	eksy		0	✕
1.7.2020 10:38	kivistö, olavi		35	✕

Viimeisimmät haut

Aika	Haku	Rajaukset	Tulokset	Tallenna?
1.7.2020 10:38	eksymiskokemuksia		0	+
1.7.2020 10:38	eksymiskokemukset		0	+
1.7.2020 10:38	eksymiskokemuk*		0	+
1.7.2020 10:38	eksymiskokemus		0	+
1.7.2020 10:38	eksymiskokemus		0	+
1.7.2020 10:38	eksymis		0	+
1.7.2020 10:38	eksy*		0	+
1.7.2020 10:38	olavi kivistö		35	+
1.7.2020 10:38	suomalaisuus		75	+

✕ Tyhjennä viimeisimmät haut historiasta

Aineiston tallentaminen

Käyttäjille oli monia erilaisia tapoja tallentaa löytämiään aineistoja myöhempää käyttöä varten. Osa olisi kopioinut linkin osoitteen omaan muistiinpanotiedostoonsa, mutta pääsyräjoitteinen aineisto sai osan miettimään, toimisiko kopioitu linkki suoraan kirjautumisen jälkeenkään.

Häiritsevät löydökset:

- Yksi käyttäjistä toivoi, että Viitetiedot-kohdasta aineiston olisi voinut suoraan tallentaa yleisimpiin kirjallisuusviitteiden hallintaohjelmiin esim. RefWorksiin.

Positiiviset löydökset:

- Kaikille ei tullut heti mieleen, että palvelu tarjoaisi mahdollisuuden omiin suosikkilistoihin. Tämä oli positiivinen yllätys.

Finna-arvio ☆☆☆☆☆ (0)

Lisää suosikkeihin Viitetiedot Tulosta QR-koodi

Kivistö Olavi SKSÄ 1998:33:1-33:4 (1998)

Tämä aineisto kuuluu Finnan tutkijasalin pääsyräjoitettuun sisältöön - rekisteröitymällä näet enemmän

1. Aloita kirjautuminen ja tunnistautuminen (esim. pankkitunnuksilla) alla olevasta painikkeesta.
2. Täytä tunnistautumisen jälkeen avautuva lomake.
3. Kerro mihin tarkoitukseen käytät aineistotietoja tällä kirjautumiskerralla (sessio).
4. Lähetä lomake.

Näet nyt tämän aineiston pääsyräjoitetut tiedot ja lisäksi voit kohdistaa hakuja kaikkiin palvelun sisältämiin aineistotietoihin.

[Kirjautu Finnan tutkijasaliin](#) [Lue lisää palvelusta.](#)

Ullavan muistitietoa kansalaissodasta, talvisodasta ja ensimmäisestä radiosta.

Aineistotyyppi	Äänitallenne
Laajuus	Perustason tiedot sähköisessä järjestelmässä Haastattelu 22500 Tuntia
Kuuluu arkistoon	Olavi Kivistön kokoelma
Kuuluu sarjaan	Äänet
Ajallinen kattavuus	29.10.1998-29.10.1998
Tunniste	1 (Unit ID:Järjestysnumero)
Tunniste	2326074982 (Yksilöivä tunniste)
Tunniste	SKSÄ 1998:33:1-33:4 (Analoginen)
Tunniste	A1588754826PcVnF (Unit ID:Viivakoodi)
Käyttörajoitustieto	Aineiston metatiedon esittämistä on rajoitettu, kattavamman metatiedon käyttöön saamista voi tiedustella aineiston hallinnoijalta.
Luovuttaja	Kivistö, Olavi

Arkistorakenne </>

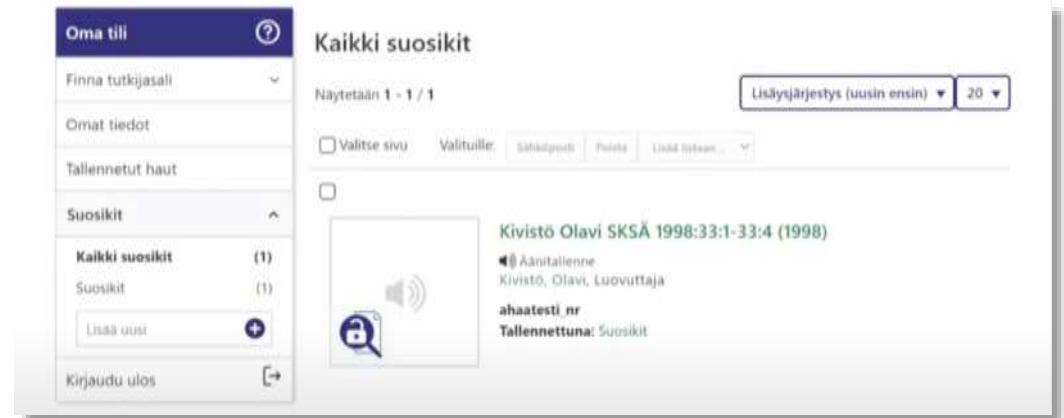
▼ Olavi Kivistön kokoelma (1967-2005)
▼ Äänet (1967-2005)

TÄMÄN AINEISTON TARJOAJA
NKR-projekti
[Ota yhteyttä](#)

Suosikiksi lisääminen (1/2)

Häiritsevät löydökset:

- Yksi käyttäjistä toivoi erikseen mahdollisuutta tehdä useita listoja, mutta ei huomannut, että siihen oli mahdollisuus.
- Suosikkilistan jakamisen mahdollisuus yllätti muutamia käyttäjiä, mutta sitä pidettiin hyvänä toimintona. Käyttäjät eivät huomioineet sitä, että pääsyräoitettua aineistoa ei voi jakaa sähköpostitse.
- Kaikki käyttäjät löysivät ainoastaan sähköpostijakamisen. Kukaan ei huomannut mahdollisuutta merkitä suosikkilistoja julkiseksi, koska sen valinta ilmestyi näkyviin vasta kun tietty suosikkilista oli valittuna (testissä monikaan ei tehnyt omaa, erillistä suosikkilistaa).

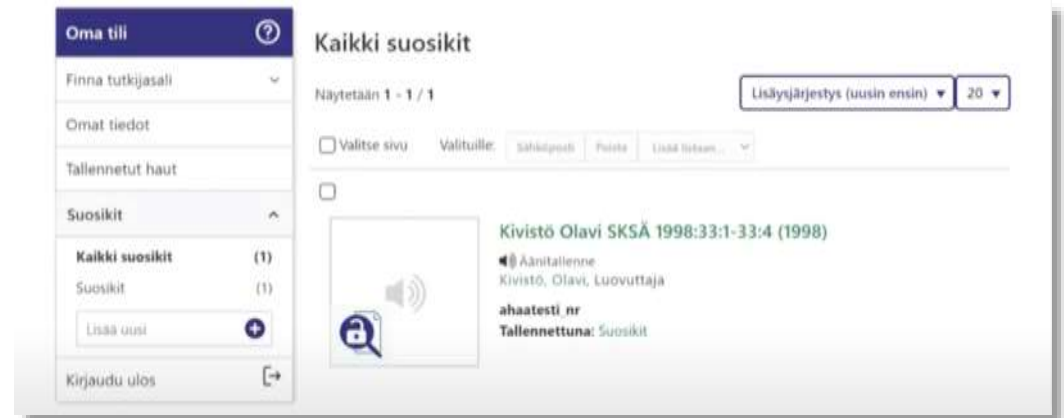

Suosikiksi lisääminen (2/2)

Positiiviset löydökset:

- Ne kolme käyttäjää, jotka muutenkin käyttävät suosikkeja säännöllisesti eri sivustoilla, pitivät palvelun suosikit-toiminnallisuutta toimivana.
- Kohta, josta suosikkeihin tallentaminen tehdään, oli helppo löytää.
- Moni huomasi myös nasta-ikonin hakutulostilassa ja ymmärsi sen suosikiksi lisäämiseksi.

“Tässä tämä suosikit-listaus onkin ihan mielekäs, kun tämä on henkilökohtainen palvelu - se toimii ikään kuin kirjahyllynä. Tämä digitaalinen tutkijasali on minulle aika uusi, mutta ihan järkeenkäyvä. Se vaikuttaa ihan pätevältä.” – Mies, 45v.

3. Johtopäätökset

Palvelun tarkoitusta ja mahdollista lisäarvoa ei täysin ymmärretty

- Kaikki käyttäjät huomasivat ja ymmärsivät jossain vaiheessa palvelun sisältävän pääsyrajoitteista aineistoa, jonka tarkempi tarkastelu vaati kirjautumista. Kukaan ei kuitenkaan täysin heti ymmärtänyt, että kirjautuminen vaikutti ainoastaan aineiston metatietojen näkymiseen, ei aineiston saatavuuteen tms.
 - Jotta kirjautumisen merkitys ja sen tuoma lisäarvo ymmärretään, pääsyrajoitteiset metatiedot voisi merkitä käyttöliittymässä jotenkin eri tavoin kuin avoimet tiedot.
 - Pääsyrajoitteen tarkoitusta tulisi avata paremmin esim. info-palluralla tms. Olisi myös hyvä korostaa, mitä asioita kirjautuneena saa lisää: rajoitettuja metatietoja, mutta ei kuitenkaan varsinaista aineistoa.
 - Koska vain osa aineistojen metatiedoista on pääsyrajoitteista, lukkoikoni aineiston pikkukuvan yhteydessä korostuu liikaa. Pelkkä teksti hakutuloksissa sekä selkeä ilmaisu aineiston tiedoissa siitä, että kirjautumalla näet lisää, ohjaisi käyttäjän toimintaa paremmin.

Tutkijasali-nimi herätti hämmennystä

- Palvelun nimi, ”tutkijasali”, ei täysin auennut käyttäjille. Pääsyrajoitteiset aineistot olivat monelle sinänsä tuttuja, joten osa oletti tämän viittaavan kirjautuneen lisäominaisuuksiin, mm. omien ”kirjahyllyjen” luomiseen suosikkien ja tallennettujen hakujen myötä. Tällaiset ominaisuudet eivät olleet kaikille tuttuja, joten he kokivat testin jälkeen juuri nämä asiat tämän palvelun ”uutuusarvona”.
 - Mihin tutkijasali-nimellä tarkalleen ottaen viitataan; koko palveluun vai kirjautuneen palveluihin? Tämän asian pitäisi tulla selväksi heti etusivulta alkaen läpi koko palvelun.
 - Ero Finnan muihin palveluihin pitäisi tuoda myös selkeämmin esille. Jos tulevaisuudessa on tarkoitus yhdistää palvelut, tämä on hyvä myös kertoa käyttäjille, jotta he ymmärtävät, mihin palvelua on tarkoitus kehittää.
 - Terminä ”tutkijasali” viittaa osin yhteisöön (salissa on usein useampi henkilö). Voisiko tutkijasalissa siis olla mahdollisuus jotenkin kommunikoida toisten saman mielisten kanssa?

Palvelun peruskäyttö oli sujuvaa

- Palvelun peruskäyttö – mm. aineistojen hakeminen ja niiden tarkastelu – sujui kaikilta käyttäjiltä ilman suurempia ongelmia. Palvelussa navigointi tuotti kuitenkin osalle hieman vaikeuksia; osa johtui osin prototeknisistä syistä, mutta osa hieman epäselvästä navigaatorakenteesta.
 - Etusivulle, uuteen ”tyhjään” hakuun, tulisi tarjota selkeä paluulinkki. Päällä olevat rajaukset tulisi merkitä selkeämmin.
 - Oman tilin navigaatorakennetta tulisi selkeyttää niin, että osion ero muuhun palveluun ymmärretään eikä sinne eksy ilman, että ymmärtää, missä on ja miten sieltä pääsee takaisin.
- Palvelu saikin jo pelkän prototyypin käytön perusteella hyvin korkean SUS-arvon: **82/100**. Mitään kriittistä korjattavaa palvelussa ei ole, ainoastaan pientä parantelua.
 - Osa käyttäjistä tosin antoi palvelulle selkeästi parempia arvioita kyselyn väittämiin, kuin miltä käyttökokemus ja palvelun tarkoituksen ymmärtäminen vaikutti prototyypin käytön perusteella. Arvioiden antaminen suullisesti (paperilla täyttämisen sijaan) saattoi osin vaikuttaa positiivisempiin arvioihin.

Käyttäjakohtaiset SUS-arvot

Väittämä (arviointi 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä)	Käyttäjä 1	Käyttäjä 2	Käyttäjä 3	Käyttäjä 4	Käyttäjä 5
Käyttäisin palvelua usein	4	5	5	4	4
Palvelu on tarpeettoman monimutkainen	1	2	1	4	2
Palvelu on helppokäyttöinen	5	4	4	2	4
Palvelun tarkoitus on helppo ymmärtää	4	4	5	5	3
Palvelu on hyödyllinen	5	5	5	5	4
Palvelun käyttö vaatii paljon opettelua	2	1	2	4	1
Palvelun toiminnoissa oli paljon epäjohdonmukaisuuksia	1	2	1	3	1
Palvelun käytössä tarvitsee todennäköisesti teknistä tukea	1	1	1	2	1
Mielestäni palvelun osat toimivat hyvin keskenään	4	5	5	3	4
Luulen, että monet ymmärtävät palvelun käyttötarkoituksen nopeasti	4	4	5	4	4
SUS-arvot	87,5	87,5	95	60	80

Käyttäjien kommentteja Finnan tutkijasali - palvelusta

- ”Tämä tuo lisäarvoa, jos salassa pidettäviä aineistoja saa käyttöön kotoa käsin. En tiedä, millä tavalla tällainen aineisto on ollut edes tiedollisesti saatavilla aikaisemmin – tosi hyvä, jos ylipäänsä saa tiedon, mitä on olemassa. Tämä helpottaa tutkijan työtä, eli sanon kiitos. Käyttäisin tätä palvelua itse, varsinkin tarkennettu haku on hyvä.” – Nainen, 40v.
- ”Vaikuttaa hyvin tavalliselta arkisto-kirjastotietokannalta. Ihan käteviä lisätoimintoja – kunhan ne vaan huomasi – esim. omissa käyttäjätiedoissa on persoonallinen kirjahylly, johon voi kahdelle eri listalle liittää asioita. Tämmöisissä palveluissa yksinkertaisuus on se toimivin asia – tässä on ihan onnistuneesti säilytetty se yksinkertaisuus.” – Mies, 45v.
- ”Ihan positiivinen vaikutelma. Ei mitään ärsyttävää, mutta muutamat, mistä kaipaa lisäinformaatiota, esim. käyttöehdot ja aineiston saatavuus. En tiedä, onko se plussaa vai etäännyttävää puhua tutkijasalista: tulee mieleen, että sitoudutaan akateemiseen tutkimukseen, opinnäytteen tekemiseen tms. työhön. On ehkä rajoittava määritelmä.” – Nainen, 43v.
- ”Kivat värit. Teksti on melko pientä, mutta näkyy kyllä. Olisi kiva, jos olisi selkeämmin esitetty, missä on: välillä oli epäselvää, olenko Olavi Kivistö -haussa vai en. Sain sellaisen kuvan, että tässä on yhdistetty erilaisia palveluita, mutta en oikein tiedä, että mitä.” – Nainen, 64v.
- ”On helppoa, kun pääsee omasta nojatuolista katsomaan – mutta puuttuu arkistofiilis. Ei pääsi istumaan saliin ja tapaamaan kollegoita. Arkisto on pölyisten papereiden lisäksi myös ihmisiä. Digitaaliset palvelut tekee yksinäisen tutkijan vielä yksinäisemmäksi.” – Mies, 72v.

4. Liitteet

A: Testikäyttäjät

B: Testatut aiheet

C: SUS-kysely

Liite A: Testikäyttäjät

- Testeihin osallistui yhteensä 5 käyttäjää:
 - 3 oli naisia ja 2 miehiä, iältään 40–72-vuotiaita.
 - 2 oli tohtorikoulutettavia, 1 historiantutkija ja 2 oli eläkkeellä (toinen heistä oli entinen folkloristiikan opettaja).
- Kaikki osallistujat käyttivät aktiivisesti joitakin haku- ja/tai arkistopalveluita.
 - Osallistujat mainitsivat käyttäneensä ainakin seuraavia palveluita/arkistoja: Helka, Finna, Kansallisarkisto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, VAKKA, Astia, Elektra, Arto, Museovirasto, Hiski, yliopistojen kirjastot ja arkistot, maakunta-arkistot, museoiden omat arkistot, kirkonkirjat, sekä Google. Lisäksi muutamat olivat käyttäneet myös ulkomaalaisia arkistopalveluita.
 - Finna.fi oli jollain tasolla kaikille tuttu: 3 käytti sitä aktiivisesti, 1 harvemmin ja 1 tiesi sen ainoastaan nimeltä, mutta ei ollut koskaan itse käyttänyt palvelua.
 - 4 osallistujista haki ja tutki aineistoja lähinnä työnsä puolesta, 2 teki sukututkimusta.

Liite B: Testatut aiheet

Testin aikana käsiteltiin seuraavia aiheita testitehtävien ja keskusteluteemojen kautta:

1. Osallistujan tausta, kokemukset ja tarkoitusperät erilaisten haku- ja arkistopalveluiden käytöstä; Finna.fi-palvelun tuttuus
2. Ensivaikutelmat testattavasti Finnan tutkijasali -palvelusta; vapaa tutustuminen palveluun oman mielenkiinnon perusteella
3. Olavi Kivistöön liittyvien äänitallenteiden hakeminen palvelusta (osittain pääsyräjoitteinen)
4. Kirjautuminen palveluun, käyttötarkoituksen valinta ja -ehtojen hyväksyminen
5. Pääsyräjoitteisten metatietojen katselu; aiheeseen liittyvien muiden aineistojen tarkastelu
6. Aineiston tallentaminen myöhempään käyttöön (suosikiksi lisääminen)
7. Eksymiskokemuksiin liittyvien aineistojen hakeminen (osittain pääsyräjoitteinen)
8. Haun tallentaminen; suosikkeihin löytäminen ja niiden jakaminen
9. Uloskirjautuminen; uudelleenkirjautuminen palveluun
10. Palvelun käyttötarkoituksen ja kirjautumisen merkityksen ymmärtäminen; palvelun käyttökokemus ja palaute lyhyen testikäytön perusteella
11. SUS-kysely

Liite C: SUS-kysely

Palvelun arviointiin muokattu SUS (System Usability Scale) sisälsi seuraavat väittämät:

1. Käyttäisin palvelua usein
2. Palvelu on tarpeettoman monimutkainen
3. Palvelu on helppokäyttöinen
4. Palvelun tarkoitus on helppo ymmärtää
5. Palvelu on hyödyllinen
6. Palvelun käyttö vaatii paljon opettelua
7. Palvelun toiminnoissa oli paljon epäjohdonmukaisuuksia
8. Palvelun käytössä tarvitsee todennäköisesti teknistä tukea
9. Mielestäni palvelun osat toimivat hyvin keskenään
10. Luulen, että monet ymmärtävät palvelun käyttötarkoituksen nopeasti

Osallistujat arvioivat kutakin väittämään asteikolla 1-5 , jossa 1=täysin eri mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Kiitos!

Yhteystiedot:

Päivi Vartiainen

Senior Design Researcher / Service Designer
paivi.vartiainen@digitalistgroup.com
050 486 0713

Heidi Sahlberg

Senior UX Designer & Researcher
heidi.sahlberg@digitalistgroup.com
050 352 9588

Digitalist

